MARKTVERKENNING EN CO-CREATIE

EERSTE BIJEENKOMST MULTIWATERWERK

Begin vorige eeuw zijn veel sluizen aangelegd in Nederland. De komende jaren bereiken deze sluizen het einde van hun levensduur. Rijkswaterstaat heeft MultiWaterWerk (MWW) opgezet om deze vervangingsopgave efficiënt in te vullen. Hoe kan standaardisatie helpen bij de vervangingsopgave van 52 sluizen? 21 april presenteerde Rijkswaterstaat het Plan van Aanpak MultiWaterWerk en vond de eerste co-creatie sessie plaats in samenwerking met De Bouwcampus.

Pieter van der Zwet (directeur van MWH) opent de bijeenkomst. Dit ingenieurs- en adviesbureau heeft van Rijkswaterstaat (RWS) (na loting) opdracht gekregen om deze bijeenkomst te organiseren. Na een kort welkomstwoord wordt een interactieve quiz gehouden, met eerst algemene kennisvragen als “Hoeveel sluizen heeft RWS in beheer, meer of minder dan 140?” en “Wat is de lengte van de langste sluis van Nederland, 352 of 402 meter?”. Daarna volgen prikkelende stellingen als “Standaardisatie van sluisonderdelen kan de kwaliteit verhogen en de kosten verlagen” en “Standaardisatie remt innovatie”.

Verschillende meningen

Bij de stellingen wordt duidelijk dat de meningen onder de aanwezigen verdeeld zijn. Bij standaardisatie van sluisonderdelen gaat het beheerdersgemak omhoog in het onderhoud, maar of het ook verbeteringen brengt bij nieuwbouw, daar wordt een vraagteken bij gezet. Daarnaast zijn ook de argumenten op basis waarvan wordt gekozen voor standaardisatie van belang en welk onderdeel van de sluis het betreft. Er wordt geconstateerd dat louter op kosten gedreven standaardisatie niet werkt en dat ook niet alle onderdelen er geschikt voor zijn. Het omlaag brengen van storingsgevoeligheid is wel een goede reden. Er worden op dit moment goede sluizen gebouwd, waarbij gebruik gemaakt wordt van ervaringen bij andere sluizen. De mening wordt geuit dat sluizen meer op elkaar zouden kunnen lijken. Collectief kan optimalisatie plaats vinden. Over de breedte van het sluisareaal innoveren is beter dan per sluis. Daarbij dient echter wel continu aanpassing mogelijk te zijn op nieuwe ontwikkelingen, die met name in de elektrotechniek van de sluizen hard gaat. Voor de marktpartijen kan standaardisatie kansen bieden om onderscheidend te zijn. Legolisering wordt genoemd. Er kunnen ook nieuwe partijen toetreden tot de markt.

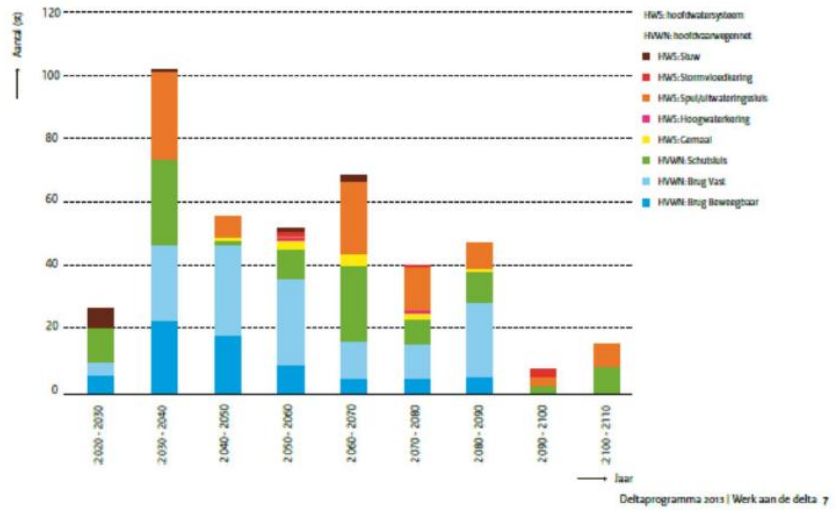
Over de stelling “Het is voor Opdrachtgever en Opdrachtnemer mogelijk om als partner (gelijkwaardig) het gesprek aan te gaan” is enige verdeeldheid, hoewel een ruime meerderheid de stelling onderschrijft. In gesprek gaan kan altijd. De beslissingen worden uiteindelijk genomen door degene die betaalt: de opdrachtgever. Daarbij wordt ook de gevoeligheid op tafel gelegd dat de opdrachtnemer in een dergelijk gesprek mogelijk zijn voordelen al weg geeft. Maar 80% is het ermee eens dat gezamenlijk nadenken over optimalisaties voor alle partijen voordelen kan opleveren.

HET PROJECT

Na de interactieve quiz geeft Robert de Roos (projectleider MultiWaterWerk (MWW) van RWS) een toelichting op het project en het Plan van Aanpak. Het project MWW omvat 52 sluizen die tussen nu en 2050 aangepakt moeten worden. 37 sluizen bereiken in deze periode hun einde levensduur en 15 sluizen

zullen een capaciteitstekort krijgen. Het gaat om een investering van € 2 – 4 miljard met consequenties voor de komende 100 jaar. Als efficiënt beheerder wil je geen lappendeken aan oplossingen, maar RWS wil ook niet alles voorschrijven en de kracht van de markt onbenut laten.

Figuur 6. Geschatte vervangingsperiode van de natte kunstwerken op basis van stichtingsjaar-klasse en ontwerplevensduur

Deltaprogramma 2013 | Werk aan de delta 7

DE UITDAGING

RWS wil de markt uitdagen om 'The Dutch Lock' te ontwikkelen, die ook in het buitenland verkocht kan worden. Doel is:

- Verlagen van de Life Cycle Costs (LCC).
- Optimaliseren beschikbaarheid en betrouwbaarheid.
- Voorspelbaarheid vergroten van kosten en bouwtijd.

De beheerder van de sluizen is de Opdrachtgever van MWW. Er zijn onder de sluizen nu teveel exoten. RWS wil nu ruimte bieden aan de markt om stap voor stap te innoveren, met de buitenlandse markt in gedachten. Het verkorten van de bouwtijd is geen doel.

PLAN VAN AANPAK

Binnen RWS is een concept-Plan van Aanpak voor het project opgesteld, dat via Tenderned en in deze bijeenkomst voorgelegd wordt aan de markt voor een reactie. Hoofdlijn: standaardiseer het proces van vaststellen van klanteisen, via specificeren, ontwerpen en opstellen contract, tot realisatie. In de presentatie van de bijeenkomst is een toelichting te vinden op het Plan van Aanpak. Op dit moment werkt RWS aan een boekje met gegevens van alle 52 sluizen van het project, aan het verbeteren van de basis-specificatie voor de sluis en aan de sluisfamilie (vormgeven standaarden en modules voor deuren, nivelleren, bewegingswerken en installatie & bediening). Daarnaast vindt een evaluatie van recente sluisprojecten plaats, in samenwerking met de beheerders en de TU Delft.

Na afloop van de presentatie vraagt Robert de Roos reacties op het Plan van Aanpak van de aanwezigen. Er wordt een aantal vragen gesteld aan RWS.

Wat verwacht RWS van de marktpartijen? Welke denkkracht zoek je in de markt?
Aan de markt worden vooral de mogelijkheden van standaardisatie en nieuwe oplossingen gevraagd. Robert de Roos haalt twee voorbeelden aan. Er worden onderdelen van Bosch in auto's gebruikt, waarmee de betrouwbaarheid wordt verhoogd. En hoe kun je op een bestaande locatie een nieuwe sluis bouwen?

RWS is op zoek naar standaarden. Maar heeft het zin te werken aan een Nederlandse standaard? Wat is er internationaal aan standaarden?
Met 52 sluizen ga je geen productievoordeel halen, dus zal je 'off the shelf' standaarden / onderdelen, bijv. voor bewegingswerken, moeten gebruiken. Het gaat dan erom dat je aangeeft hoe de onderdelen in het grotere geheel passen. In de evaluatie waar RWS aan werkt worden ook gegevens uit het buitenland meegenomen. Er zijn veel contacten tussen RWS en het buitenland.

Bij standaardiseren zal ook het toekomstbeeld meegenomen moeten worden voor de functionaliteit van sluizen.
Dit is inderdaad een belangrijk aandachtspunt. Oplossingen zullen adaptief moeten zijn. Bij standaarden kan overigens ook gedacht worden aan proces standaarden.

Hoe breed is de scope? Valt corridor management ook in de scope?
De beheerder denkt in corridors, MWW kijkt meer naar de sluizen. Het projectteam van MWW zal met de beheerder communiceren en er zal rekening worden gehouden met de corridors.

Heeft RWS voor dit vraagstuk contact gezocht met andere beheerders?
RWS heeft inderdaad ook contact gezocht met andere beheerders. Zo is er contact met een tweetal provincies (met betrekking tot bruggen), met buitenlandse beheerders en met Tennet. Die laatste is ook met (leveranciers onafhankelijke) standaarden bezig, waarbij ze samen met de markt optrekken.

CO-CREATIE EN DE BOUWCAMPUS
Majorie Jans (manager) en Egon Janssen (business developer) van De Bouwcampus geven een toelichting op co-creatie als werkwijze. Een aantal co-creatie-sessies zal op en onder begeleiding van De Bouwcampus plaatsvinden. Belangrijkste aandachtspunten daarbij zijn dat alle deelnemers gelijkwaardig zijn en dat het gaat om de inhoudelijke bijdrage (daarom zijn specifiek inhoudelijk geïnteresseerde mensen voor vandaag uitgenodigd en niet 'commerciële mensen').
De resultaten worden openbaar gemaakt via de website van De Bouwcampus.

De vraag die gesteld wordt luidt: 'Hoe kan standaardisatie helpen bij de vervangingsopgave van de 52 sluizen binnen MWW?' Vandaag zal er in groepen, in co-creatie, verkend worden welke deelonderwerpen de aandacht behoeven in het verdere traject. Daarna vindt er een drietal co-creatiesessies plaats op De Bouwcampus, waarin de deelonderwerpen vastgesteld, uitgediept en teruggekoppeld zullen worden.

UITKOMSTEN GROEPSDISCUSSIES

De aanwezigen gaan in zes groepen uiteen om na te denken over specifieke onderwerpen die aan de orde (moeten) komen bij standaardisatie van (onderdelen van) sluizen. Elke groep destilleert uit alle genoemde onderwerpen de twee belangrijkste en koppelt deze terug naar de gehele groep. Dit leidt tot een tiental onderwerpen die volgens de aanwezigen nader uitgewerkt moeten worden. De laatste opdracht voor de aanwezigen is om met drie gekleurde ballen (geel, rood, blauw) langs tien vazen te lopen met de onderwerpen. De gele bal wordt gedeponeerd in de vaas met het onderwerp dat volgens de betreffende persoon prioriteit heeft, de rode bal in de vaas met het onderwerp dat de hoogste prioriteit heeft en de blauwe bal in de vaas met het onderwerp waar men zelf een bijdrage aan wil leveren in de vervolgsessies.

Onderwerp	Blauw (commitment)	Geel (prioriteit)	Rood (hoogste prioriteit)
Dynamische standaard	4	3	9
Onderhoud vs. LCC	1	4	2
Scope-afbakening	3	2	3
Contractvorm	7	5	5
Modulair bouwen	6	6	6
Energieneutraal	6	6	4
Klanteisen	3	5	7
Sluisfamilies	3	2	2
Corridorbenadering	6	8	3
Aard van standaardisatie	8	6	10

De deelonderwerpen en de oogst van de gekleurde ballen per deelonderwerp

Aan het eind van de bijeenkomst kwam uit de terugkoppeling van de groepen nog een aantal aandachtspunten voor RWS naar voren:

- Aanwezigheid van aannemers in de groepen is belangrijk.
- De beheerder zou deel moeten nemen; eventueel ook een vertegenwoordiging van de scheepvaart.
- RWS mag als opdrachtgever meer moed tonen om dingen voor te schrijven.
- Een standaard norm introduceren in Nederland kan gaan knellen ten opzichte van het buitenland.
- Aandacht voor modulair bouwen.

De opkomst voor de bijeenkomst was goed en er zat een positieve energie in. De volgende bijeenkomst vindt plaats op **woensdag 29 juni van 16.00 tot 20.00 uur.**